

Geir Lundby (Red.): *Terapi som samarbeid om narrativ praksis.*
Pax forlag A/S, Oslo 2009

Av **Bodil Lervik**, Familierapeut ved Vest-Agder familiekontor,
bodil.lervik@bufetat.no

Viktige erfaringer

Denne boka presenterer flere og ulike historier om menneskers liv og identitet. Noen av disse historiene blir fortalt av brukere som formidler egne erfaringer. Andre historier blir fortalt av terapeuter som har erfaring med narrativ praksis fra ulike arbeidssteder.

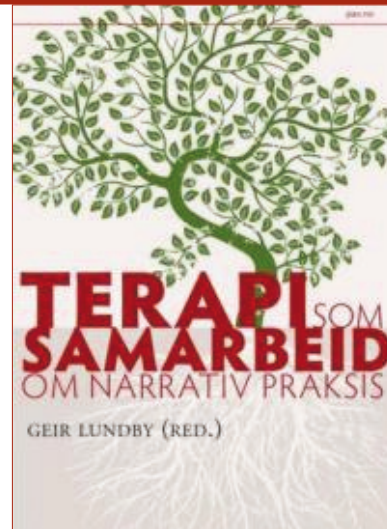
Bokas forfattere har alle en felles målsetting: å gi brukerne en større plass i egen behandling og at den kompetanse brukerne og deres pårørende sitter med blir tatt hensyn til og verdsatt. Den andre hensikten med boka er å presentere litt av bredden i narrativ praksis og gjennom det bidra til at narrativ praksis hele tiden er i utvikling.

BOKA ER inndelt i tre deler og det er en inndeling som gjør boka spennende og variert. I første del gir Geir Lundby en god beskrivelse av narrativ praksis og terapi. Han knytter teori til praksis på en slik måte at leseren får en bred innføring i de grunnleggende trinnene i narrativ praksis. Dette gjør han ved å beskrive kliniske eksempler

på hvorledes han i møte med barn og ungdom jobber som terapeut. Det gjør at leseren får et godt grunnlag til videre lesing av boka. Her presenteres de viktige begrepene innenfor narrativ praksis: Eksternalisering av problemer, unike resultat, nyfortellende samtaler og tilhørergruppens respons for å styrke de nye historiene som utvikles.

GEIR LUNDBY skriver i bokens første del, (side 11): «Det kanskje fremste kjennetegn på narrativ praksis er at den ønsker å sette menneskers egne spesifikke og lokale kunnskaper og erfaringer i sentrum for alt samarbeid. Han skriver videre på samme side: «Det er nettopp i de spesifikke og unike kunnskapene folk har om sine egne liv og historier at de rikeste kildene til kunnskap om hva som er bra for dem, hva som ikke er bra og hva de ønsker, håper på og drømmer om i livene sine, kan finnes.»

Andre del inneholder fortellinger fra fem forfattere som selv har erfaringer som brukere av hjelpeapparatet vårt. Noen av disse

er også terapeuter. Dette er den delen av boka som gjør sterkest inntrykk. Den forteller om store belastninger i den enkeltes liv, som i tillegg blir ytterligere forsterket av et system som i mangel av samarbeid mellom pasient, pårørende og terapeut får negative konsekvenser for den enkelte. De forteller også om hvorledes et konstruktivt samarbeid har gitt tilbake verdighet og håp. Det er vanskelig å fremheve noen og ikke alle. Alle artiklene er viktige bidrag til å gi håp om en ny holdning og praksis i vårt behandlingsapparat. Av plasshensyn har jeg allikevel valgt ut noen utdrag fra disse artiklene.

ELLEN WALNUM forteller om sine erfaringer med å vokse opp med en mor som var alvorlig psykisk syk og hvorledes hun selv gjennomlevde en psykisk krise som mor. Hun bruker sine erfaringer for å hjelpe de som i dag er barn

av psykisk syke foreldre slik at de kan få en annen behandling enn det hun selv fikk. Dette gjør hun gjennom å arbeide som erfaringskonsulent ved Sørlandet sykehus. Hun bruker sin stilling til å være barnas vaktbikkje. Dette har vært og er fremdeles et forsømt område i de psykiatriske institusjonene og som Ellen Walnum nå gjennom sitt nybrottsarbeids er i ferd med å endre. I tillegg reiser hun mye rundt og holder foredrag og undervisning.

TURID FOSS har kalt sin artikkel: En tale til psykiatrien. Her er det mye kunnskap og innsikt som gir alle som kommer i kontakt med mennesker som trenger hjelp mye å tenke igjennom. Turid Foss skriver bl.a i andre del (side

111): «Jeg tror du har stor tiltro til diagnosesystemene dine og kan knapt se for deg et liv uten dem. Vi må jo kalle det noe.» Hun skriver videre: «Bare vi husker at det er generell kunnskap, som kan stå i fare for å overskygge den unike og lokale kunnskapen folk har om sitt eget liv. Diagnostisering innebærer definisjonsmakt. Hvis vi ikke passer på at definisjonsmakten er der den skal være, hos folk sjøl, går det gjerne galt. Jeg tror det er i det øyeblikket at vi gjenkjenner så mye at vi tror vi vet, og glemmer å spørre, at vi er på ville veier.» Hun skriver på slutten av artikkelen i sin tale til psykiatrien (side 116): «Det er mer helse i gode spørsmål enn i opplagte svar. Husk hvem som vet mest om seg selv og hvor definisjonsmakten bør ligge!»

Turid Foss og Sara Bjørnsdatter Foss skriver en artikkel som heter: Om å kjempe for verdighet i krise. Her kommer det flere nyttige råd til behandlingspersonalet i psykiatrien. Det er spesielt viktig å høre hvordan Turids datter Sara opplevde morens innleggelse og hennes følelse av skyld. Hun var 13 år og hadde så mange spørsmål, men visste ikke hvem hun kunne spørre, og ingen fortalte noe.

ODD VOLDEN forteller også om sine erfaringer som bruker av hjelpeapparatet. Han sier i bokens andre del (side 149): «I møtet med narrativ praksis, riktignok bare i en teoretisk og ikke klinisk ramme, har jeg tidvis kunnet kjenne på en sorg over tapte år og tapte muligheter som følge av at mine proble-

Les Fontene på nettet: www.fontene.no

TIL BIDRAGSYTERE: FORFATTERVEILEDNING FINNER DU PÅ SIDE PÅ S. 109. SE OGSÅ WWW.FONTENE.NO

Abonnement:

840 kroner året for 14 nr. av Fontene. Samtlige går til medlemmer og abonnenter. Løssalg: kr 40 + porto og mva. Abonnement Fontene forskning (to utgaver i året) kr 180, kr 100 for løssalg. bente@fo.no

Redaksjonsutvalg

Leder: Ketil Thu (Rogaland)
Medlemmer: Cathrine Thorbjørnsen Halås (Nordland), Kirsten Jæger Sivertsen (Oslo), Liv Melar (Buskerud), Sunniva Roumimper (Rogaland)

Fontene arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behand-

ler klager mot pressen i pressetiske spørsmål. Adresse: PFU, Rådhusgt. 173. etg., pb 46 Sentrum, 0101 Oslo. Tlf. 22 40 50 40, faks 22 40 50 55. E-post: pfu@presse.no

mer ble møtt med tilnærminger og intervensjoner som ikke utløste de positive anleggene og kreftene som jeg vet har ligget der hele tiden.» Han siterer videre A. Morgan (2006:151): «Fra et narrativ praksisperspektiv vil problemer bare overleve og trives når de er støttet av spesielle ideer, oppfatninger og prinsipper. Usynlige diskurser/tattfor-gitt-materiale former oss mer enn vi tror. Å dekonstruere/ta fra hverandre disse kulturelle reisverkene, som gjerne står i veien for hjelpesøkers mulighet til å skape nye historier, blir derfor også en viktig del av eksternaliseringsprosessen.»

I TREDJE del av boka får vi gode beskrivelser av hvordan narrativ praksis brukes på forskjellige arbeidsplasser. Her kan fagfeltet hente inspirasjon til å ta i bruk trinnene i narrativ praksis i samtaler slik Anne Kathrine Løge gjør det i sitt arbeid som familierapeut ved et familiekontor. Hun viser hvordan hun gjennom narrativ praksis utvikler ferdigheter i samarbeid med foreldre i konflikt. Her eksternaliserende samtaler og brevskrivning – noe som gjør at leseren får et godt innblikk i hvorledes dette kan løse en i utgangspunktet fastlåst konflikt.

I artikkelen til Brit Selvik og Sidsel Ingunn Larsen får vi en spennende innføring i hvordan tegning med barn og ungdom som har opplevd kriser i livet, blir et viktig verktøy for å utvikle alternative historier. De forteller om sitt arbeid i ROBUST, som drives av Kirkens Bymisjon i Oslo. Barnas

tegninger fungerer som inngangsport for samtaler. De sier det er fort gjort å bli med på at historier om traumatiske opplevelser fortelles og gjenfortelles uten at historiene handler om ferdigheter, tilhørighet, ønsker og håp.

FORFATTERNE av denne boken bidrar med å presentere noe av bredden i det som kalles narrativ praksis og gjennom sine eksempler viser hvorledes narrativ praksis med dets tenkning og holdninger får fram brukernes ressurser i måten spørsmålene stilles på. Dette gjør det mulig å endre brukernes forhold til egne problemmettede historier om seg selv. Forfatterne gir en beskrivelse av hva narrativ praksis er i flere og varierte bruksområder, noe som viser at den hele tiden er i utvikling.

Dette er en bok som utfordrer oss som jobber som terapeuter til å se nærmere på våre holdninger. Bruker vi vår posisjon til å utøve en praksis som gir brukerne en mulighet til å komme fram med egen kompetanse og egne ressurser? Boka er viktig for alle yrkesgrupper innenfor hjelpeapparatet, men også for brukerne og deres pårørende. Boka setter fokus på at terapi er et samarbeid mellom terapeut og brukeren og de pårørende for dermed å likestille brukernes kompetanse mer med behandleren.

FORSKNINGSNYTT

Disputaser i sosialt arbeid ved NTNU i desember 2009

Anne Grete Jenssen har til forsvar for graden ph.d. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap, innlevert avhandling med tittel:

Brukermedvirkning i sosialtjenesten. En studie av sosialarbeidernes perspektiv.

Prøveforelesning og disputas fant sted 3. desember.

Torbjørn Herlof Andersen har til forsvar for graden ph.d. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap, innlevert avhandling med tittel: *Sårbar og sterk. Menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep i oppveksten: En kvalitativ studie av sosiale og kulturelle faktorerens innvirkning på virkelighetsskaping og mestring.* Prøveforelesning og disputas mandag 7. desember.

Bjørn Øystein Angel har til forsvar for graden ph.d. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap, innlevert avhandling med tittel:

Å flytte hjem igjen etter å ha bodd i fosterhjem - en analyse av barns selvoppfatninger og livshistorier. Prøveforelesning og disputas finner sted 10. desember.

